

Ю. В. Нетесаний,

канд. екон. наук, доц., доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки,
Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

Н. О. Аронова,

магістр, кафедра фінансів та фінансово-економічної безпеки,
фінансово-економічний факультет,
Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

ХЕДЖУВАННЯ РИЗИКІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

Дослідження особливостей страхування валютних ризиків в Україні на сучасному етапі розвитку світової економіки є досить актуальним, тому що для ефективної діяльності підприємство має у міру розширення валютних операцій, при загальній нестійкості валютно-кредитного обороту, займатися страхуванням ризиків, котрі пов'язані з курсовими коливаннями, адже ігнорування даної проблеми управління валютними ризиками може викликати глобальні негативні наслідки для фінансової стійкості підприємства.

Потрібно відзначити роль та значення в дослідженні даного питання багатьох вітчизняних й іноземних вчених: Айзенберг І. П., Бородин С. Я., Бункіна М. К., Гальчинський А. С., Золотов А. Ф., С. Лізелотт, М. Пейро, Алісова Є. О., Альтшулер А. Б., Воронова Л. К., Дорофєєв Б. Ю., В. Ебке, Ємелін А. В., П. Жюйар, Завальна Ж. В., Заверуха І. В., Земцов М. М., Карманов Є. В., Д. Карро, Костюченко О. А., Кравченко Л. М., Кравчук В. В., Кучерявенко М. П., Орлюк О. П., Пацурківський П. С., Половко С. М., Пушин В. О., Сапожников М. В., Тосунян Г. А., Шапошников О. О., Шумілов В. М. та ін.

Грошові кошти, а також майбутні доходи або витрати в іноземних валютах схильні до валютного ризику. Зазвичай облік в компанії ведеться в якійсь одній валюті (наприклад, в Євро), отже, в результаті переоцінки статей, в іноземних валютах можливі прибутки або збитки при зміні курсів цих валют.

Хеджування сприймають як діяльність спрямовану на створення захисту від фінансових витрат в майбутньому.

В спеціалізованій літературі немає єдиної думки відносно суті хеджування. Можна навести два визначення:

- це будь-які дії, спрямовані на обмеження ризиків;
- це операції з похідними фінансовими інструментами (контрактами, які укладаються з метою перерозподілу фінансових ризиків).

Хеджування валютного ризику — це захист коштів від несприятливого руху валютних курсів, який полягає у фіксації поточної вартості цих коштів за допомогою укладення угод на ринку.

Хеджування приводить до того, що для компанії зникає ризик зміни курсів, що дає можливість планувати діяльність і бачити фінансовий результат, не перекручений курсовими коливаннями, дозволяє заздалегідь встановити ціни на продукцію, розрахувати прибуток, зарплату і т.

Виділяють два основних типи хеджування:

- хеджування продавця,
- хеджування покупця.

Хеджування продавця застосовується в протилежній ситуації — для обмеження ризику, пов'язаного з можливим зниженням ціни товару.

Хеджування покупця використовується для зменшення ризику, пов'язаного з можливим зростанням ціни товару.

Виділяють два способи хеджування:

1) Спосіб за якого не вимагають спеціальних бухгалтерських процедур:

- політика цін — тобто збільшення маржі до ціни, допускаючи можливість девальвації валюти;
- контроль за термінами платежів: при очікуванні девальвації валюти здійснюється затримка платежу, спроба придбати валюту пізніше, після зниження ціни, при очікуванні підвищення вартості валюти здійснюється передоплата;
- вибір валюти для оплати: валюта придбання і витрат має бути єдиною;

— Обмеження ризикованих операцій та ін.

2) Спосіб що вимагає спеціальних бухгалтерських процедур:

- укладання ф'ючерсного контракту;
- укладання форвардного контракту;
- ув'язнення опціону та ін.

При хеджуванні варто приймати до уваги два фундаментальні критерії:

- цінову перспективу;
- економічну доцільність хеджування.

Витрати на хеджування не повинні перевищувати суму, яку хеджер запланував на оплату страхування від цінових втрат.

У деяких випадках метою хеджування, крім страхування цінових ризиків, можуть виступати фінансування витрат на збереження товару і вибір оптимального моменту продажу наявного товару. Така операція отримала назву арбітражного хеджування. Воно засновано на одержанні прибутку при сприятливій зміні співвідношення цін реального товару і біржових котирувань.

Витрати на хеджування зовсім незначні у порівнянні з сумою контрактів, які хеджуються. Метою хеджування є не отримання додаткового прибутку, а зниження ризику потенційних втрат. Добре вибудована програма хеджування зменшує не тільки ризик, але й витрати за рахунок вивільнення ресурсів компанії.

Список літератури

1. Лук'янова В. В. Економічний ризик : навч. посібн. / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. — К. : Академвидав, 2007. — 464 с.
2. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ssmc.gov.ua/>
3. Гарницький А. О. Страхування валютних ризиків зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні // Управління розвитком. — 2011. — № 11(108). — С. 106—108.